

Snacka om brott – en podd från Brå

Hatbrott (25 juni 2020)

Medverkande: Nina Forselius, utredare Brå; Eva Sund, verksamhetsutvecklare på polisens nationella operativa avdelning (NOA); Cornelia Johansson, projektsamordnare Brottsofferjouren Sverige.

Programledare. Willy Silberstein, mediekonsult och moderator.

Inledande och avslutande speakerröst: Johannes Rosenberg, Copyfabriken.

JOHANNES: Vad är egentligen ett hatbrott? Hur stort problem är det i samhället och hur jobbar polisen med hatbrott? Det är några av frågorna som diskuteras i det här avsnittet av Snacka om brott, en podd från Brå, Brottsförebyggande rådet. Programledare är Willy Silberstein.

WILLY: Välkomna till Brottsförebyggande rådets podd, om hatbrott. Jag ska snart låta de tre som ska vara med i vårt samtal göra en väldigt kort presentation. Vi kommer att prata om vilka som är utsatta för hatbrott, stöd och hur polisen till exempel arbetar med de här frågorna. Jag heter Willy Silberstein och nu vill jag att ni tre som är här och ska prata med mig ... Namn och var ni jobbar. Ska vi börja med Nina?

NINA: Jag heter Nina Forselius och arbetar som utredare på Brå på Enheten för statistiska undersökningar.

WILLY: Tack Nina. Eva, vem är du?

EVA: Ja, jag heter Eva Sund och jag är polis och jobbar nu som verksamhetsutvecklare, och jag är på den nationella operativa avdelningen inom polisen.

WILLY: Tack. Och så har vi även Cornelia. Vem är Cornelia?

CORNELIA: Ja, jag heter Cornelia Johansson och jag jobbar på Brottsofferjouren Sverige och jag arbetar med projekt som rör sig kring hatbrott och demokratibrott.

- WILLY: Tack Cornelia. Jag gör så att jag tänker ställa några frågor till var och en och sen hoppas jag att ni har mycket kommentarer på varandra. Vi börjar med dig, Nina. Väldigt kort, hatbrott, bara så vi fattar, vad är det?
- NINA: Hatbrott är ett samlingsbegrepp för när ett brott begås med ett hatbrottsmotiv. Och då kan det vara gärningspersonens föreställningar om en persons etnicitet, religiösa tillhörighet, hudfärg, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet.
- WILLY: Och jag vet inte hur mycket man vet om det, men ökar hatbrotten i Sverige?
- NINA: Det går inte riktigt att svara på om hatbrotten ökar, men vi kan se i den statistik som vi tar fram, som baseras på polisanmälningar, att 2018 var ett högre antal anmälningar om hatbrott av dem som vi kunde identifiera.
- WILLY: Och är det några grupper utifrån anmälningarna som är mer utsatta än andra?
- NINA: Igen är det svårt att uttala sig om enskilda gruppers utsatthet, men det främlingsfientliga och rasistiska motivet är vanligast bland de anmälningar som vi tittar på. Och det är ungefär 70 % av dem som blir utsatta för hatbrott där motivet är främlingsfientligt.
- WILLY: Och Nina, jag förstår att det kan vara svårt att svara på det, men går det att säga någonting, hur ser en typisk gärningsperson ut?
- NINA: Brå har inte tittat på gärningspersoner för samtliga motiv och hatbrottsstatistiken utgår ifrån anmälda brott. Och där står brottsoffret i fokus, men också relationen mellan gärningsperson och offer. Men 2018 så gjorde Brå en forskningsstudie om antisemitiska hatbrott. Och i intervjuerna där med utsatta så framgår det att uppfattningen om vem gärningspersonen är skiljer sig mellan olika intervjupersoner, men också i vilka miljöer som en intervjuperson rör sig i.

- WILLY: Nu förstod jag inte riktigt. Vad betyder det på vanlig svenska, om gärningspersoner?
- NINA: Att man skulle kunna säga att resultaten i den här studien ger i alla fall stöd för forskningen om att antisemitism förekommer inom många olika miljöer och inom olika samhällsgrupper. Och att antisemitismen också bör ses som ett ... alltså, ett allvarligt samhällsproblem, även om det finns tydligare koncentration i vissa miljöer.
- WILLY: Mina fördomar säger mig att det mest är män som är gärningspersoner, stämmer det?
- NINA: Den här rapporten som Brå gjorde 2018, resultaten tyder ju i alla fall på att det ofta är unga män, men att brotten begås av både unga män och kvinnor och också inom äldre åldersgrupper. Och det kan alltså handla om personer som kommer från nationalsocialistiska miljöer, politiska miljöer, men det finns också exempel på personer som inte har någon tydlig koppling till de här miljöerna.
- WILLY: Och får jag till sist i den här delen fråga dig, Nina, tror du att det finns en risk att människor på grund av rädsla för hatbrott inte riktigt vågar visa vilka de är när de rör sig ute i samhället?
- NINA: I de här polisanmälningarna som vi går igenom så ser vi exempel på personer som uttrycker att de inte vågar bära religiösa symboler öppet eller att de inte vill visa andra symboliska markörer, exempelvis regnbågsflaggan, för att de är rädda för att bli utsatta.
- WILLY: Tack så här långt, Nina. Du kommer tillbaka för vi ska samtala med varandra. Men nu tänkte jag fråga Eva Sund, nationella operativa avdelningen vid polisen, delar du Brås bild att det här ... ingen vet, men att det verkar vara ett ganska stort och möjligen också växande samhällsproblem, hatbrott?
- EVA: Att det är samhällsproblem, det är ju helt klart.
- WILLY: Men jag menar ett växande samhällsproblem?

EVA: Nej, det kan jag inte säga utifrån de anmälningar vi får in, utan där får jag hänvisa till Brå.

WILLY: Vad kan du säga, vad gör polisen för att hjälpa människor som utsatts för hatbrott?

EVA: Ja, sedan 2015 så har vi satsat på att bli bättre på det här med hatbrott. Så vi har ju skapat en organisation för att just utreda hatbrott och vi har också jobbat väldigt mycket med förtroendeskapande arbete.

WILLY: Och Eva, jag vet att polisen har ju ett särskilt samarbete med Brottsofferjouren i de här frågorna. Väldigt kort, hur ser det ut?

EVA: Ja, vi har ett samverkansprojekt tillsammans och syftet är att höja kunskapen om hatbrott, både inom polisen och Brottsofferjouren och hos allmänheten. Och sen framför allt kunna ge ett bra stöd till personer som utsätts för hatbrott.

WILLY: Funkar det?

EVA: Vi är inte riktigt klara ännu, men vi kommer att genomföra en kampanj under hösten för att just nå ut till allmänheten med det här.

WILLY: Utifrån dina erfarenheter, Eva, som polis, tycker du att du ändå ser att nu tack vare att polisen har ökat beredskap och engagemang och så, så gör det skillnad mer? Jag vet inte, det kanske är en fråga som är för svår att svara på.

EVA: Det är en väldigt svår fråga. Vi har inte den uppföljningen. Vi har svårt att följa de här utredningarna i våra egna system. Och det är ju ändå så att det här är en väldigt liten del av polisens totala verksamhet.

WILLY: Jag vet när jag förberedde den här intervjun så såg jag något uttalande från dig, Eva, där du sa att många som utsätts för hatbrott misstror myndigheter. Vad handlar detta om?

EVA: Ja, det finns ju undersökningar som säger detta. Bland annat så har vi själva tillsammans med Brottsofferjouren Sverige beställt en Novus-

undersökning, och i resultatet där kunde man se att det fanns många som tyvärr inte vände sig till polisen på grund av misstroende.

WILLY: Och det kanske är svårt att svara på det, men med ditt perspektiv, tycker du att det är helt ogrundat att det finns den här misstron ute i samhället?

EVA: Ja, det tycker jag. Vi tar allvarligt på de här typerna av brott.

WILLY: Finns det innan fördomar bland poliser som hos många andra?

EVA: Det finns det säkert. Men vi arbetar verkligen på att få ett bra bemötande av alla brottsoffer, och särskilt hatbrottsoffer. Vi har utbildat mycket sedan 2015.

WILLY: Mm. Och törs du säga att det finns i dag en god kunskap inom svensk polis om de här brotten?

EVA: Ja, det tycker jag. Men vi måste hela tiden se till att det här förnyas eftersom polisen är en så stor organisation som har en omsättning på många människor.

WILLY: Och gör ni det också, ser till den där kunskapen, som du säger, förnyas? Funkar det i praktiken?

EVA: Ja, vi har mycket utbildning internt och vi får också hjälp av våra lärosäten där polisskolorna finns.

WILLY: Och till sist, till dig då Eva, den här delen, törs du säga ... Är du optimistisk att samhället kommer att få ett bättre grepp kring de här problemen framöver?

EVA: Jag tror att det är helt nödvändigt att vi jobbar med hatbrott eftersom ... Den enda anledningen är ju att det är nödvändigt för samhället och för att vi ska kunna ha en demokrati. För en demokrati bygger ju på uppfattningen om att människor har ett lika värde. Och hatbrott, det sätter ju det här ur balans när man då anser sig vara förmer än någon annan och trycker ner andra människor.

WILLY: Tack Eva. Nu ska jag ställa några frågor till Cornelia Johansson, Brottsofferjouren. Och det säger sig kanske självt, men i bara ytterst få ord, vad är Brottsofferjouren?

CORNELIA: Vi är en ideell organisation som arbetar med att ge stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga. Vi har ungefär 70 stycken lokala jurer runtom i Sverige med 1 300 stödjare och 100 anställda och vi hjälper personer som har blivit utsatta för brott. Och vi har även en vittnesstödsverksamhet som finns i tingsorterna. Och att tillägga är också att alla som har blivit utsatta för brott kan få hjälp hos oss. Inte bara så att det är personer som har gjort polisanmälan, vilket är en vanlig missuppfattning.

WILLY: Och du, får jag fråga, just när det gäller hatbrott, ställer det några andra krav på er på Brottsofferjouren jämfört med andra brottsoffer?

CORNELIA: Ja, när det kommer till hatbrott så är det viktigt att vi tänker till hur vi ger stöd. Det här är personer som ofta har varit utsatta för många brott och har en lång historik av utsatthet bakom sig, så där måste man vara väldigt försiktig i det stödet.

WILLY: Ge oss en konkret bild. När det är någon som har utsatts för hatbrott och ni ska hjälpa till, vad gör ni? Berätta så konkret du kan.

CORNELIA: Det brukar vara så att vi får ett samtal. Vi har en nationell hjälplinje, där kan vi få in en person som ringer som har blivit utsatt för brott som behöver någon att prata med. Våra rådgivare brukar bekräfta det som de har varit utsatta för, att det här är ett brott. Också att det här är ett hatbrott och förklara vad det innebär. Många som har blivit utsatta för hatbrott som vi hör, de har ju inte vågat polisanmäla eller har låg tilltro till myndigheter. Och där kan vi komma in och stötta dem och se till att de får stöd, men också vara en kontaktperson i mötet med myndigheter och polisen.

WILLY: Är det svårt att vara stödperson till någon som har utsatts för hatbrott?

CORNELIA: Ja, det kan vara svårt. Det är ju därför vi har den här insatsen nu med polisen för att vi vill öka vår egen kunskap och vi jobbar mycket med intern utbildning. Det som är viktigt, det är att vi har en ... kulturkompetens brukar vi prata om. Och det betyder att vi har bra kunskap om hur de här olika grupperna fungerar och vad det finns för traditioner och så vidare, för att då är det lättare för oss att möta dem också. Och det gäller att vara, som jag sa, väldigt försiktig. För att det är väldigt svårt att prata om hatbrott. Det är en extrem kränkning på den utsattas person. Och där måste man vara försiktig.

WILLY: Och samtidigt kan jag tänka mig att just ... Ja, det kanske gäller många olika typer av offer för brott, men att de som utsätts för hatbrott är verkligen i skriande behov av stöd, så det måste ju vara en ... Det är en lite insmickrande fråga, men det måste ju vara en väldigt viktig uppgift när ni får hjälpa människor.

CORNELIA: Absolut, det är jätteviktigt. Och det som vi ser är det viktigaste, är ju det här medmänskliga stödet och samtalet som vi erbjuder. Det är jätteviktigt för att kunna bearbeta vad man har varit med om. Och också att få kunna prata och bli bekräftad är jätteviktigt för att kunna gå vidare helt enkelt. Och det här att inte bli dömd eller att inte bli ifrågasatt. Men vi erbjuder också information om rättegångsprocessen och allt sånt där. Det är ju många personer som aldrig har varit med om en rättegång innan till exempel, så man har många funderingar.

WILLY: Och Cornelia, till dem som nu lyssnar och kanske kommer att träffa människor som utsätts för hatbrott, utifrån din erfarenhet, kan du ge några råd? Vad ska vi potentiella medmänniskor tänka på?

CORNELIA: Det viktigaste tycker jag är att man tar händelsen på allvar. Ofta kan det ju vara så att det kanske är ett ringa brott. Det är inte så ... Det är inget större straff. Men för personen som har blivit utsatt så kan det vara extremt kränkande och man uppfattar händelsen som mycket allvarlig just för den utsatta personen och det ligger ofta en ganska stor symbolik både för den utsatta, men också för hela samhället och den andra

gruppen som tillhör den här individen blir ju också utsatt på ett sätt. Så att ta det på allvar är väldigt viktigt.

WILLY: Och finns det, tror du, en risk för att omgivningen kan ... ja, bagatellisera och säga ”ja, men det där är väl inte så farligt”? Brukar du stöta på att människor kan reagera så?

CORNELIA: Absolut. Och så reagerar ju också många brottsoffer, att man tänker att det här är en del av vardagen. Hatbrott är något som normaliseras. Man är ju van att bli diskriminerad till exempel. Vi har många personer som kanske blir mobbade som barn, växer upp, blir diskriminerade på arbetsmarknaden, blir utsatta för hot på stan, ser klotter som riktar sig mot ens person och också mot ens grupp. Och man tänker att det här är ingenting konstigt, utan det här får man stå ut med. Och så är det ju självklart inte.

WILLY: Och utifrån dina erfarenheter, ser du också en risk, som vi hörde tidigare, att människor inte riktigt vågar visa vem de är, att de inte ... ja, visar en regnbågsflagga eller har en religiös symbol?

CORNELIA: Absolut, det kan vara en konsekvens av hatbrott, att man begränsar sig själv och samtidigt förminskar man ju sig själv. Och där är det jätteviktigt att både civilsamhället och myndigheterna visar tydligt att ”vi står på din sida” och ”vi står för mänskliga rättigheter” och ”du ska ha rätt att uttrycka dig själv”. Och ingen brottsutsatt ska känna att de är ensamma.

WILLY: Och till sist, Cornelia, nu sitter du bredvid polisen Eva, så jag vet inte hur ärlig du törs vara, men fungerar Brottsofferjourens samarbete med polisen?

CORNELIA: Ja, det fungerar, absolut. Det är ju jätteviktigt, vi får ju in våra ärenden från polisen, de allra flesta, så att det är superviktigt att vi håller upp den kontakten och nätverken med varandra.

WILLY: Tack. Då ska vi gå över till ett samtal, tänkte jag, mellan er tre. Och Nina, nu har du fått sitta tyst här i tio, tolv minuter och det kan inte vara

lätt för en utredare på Brå. Är det något särskilt utifrån det du har hört som du reagerar på och vill ta upp?

NINA: Ja, om man tänker på det här med den här undersökningen som Eva pratade om med Novus, att det är många som uppger att man misstror polisen. Alltså, anmälningsbenägenhet generellt är väldigt individuellt. Och att en rädsla för att inte bli tagen på allvar eller att vara rädd för att inte bli trodd eller förstådd kan ju finnas hos en individ, alltså oavsett hur bra polisorganisationen är på den här typen av brott. Men det kan ju också finnas en uppgivenhet eller en känsla av att man ... Även om man skulle anmäla någonting så leder det ingenvart. Precis som Cornelia säger, så kan det handla om, enligt straffskalan, ett lindrigt brott.

WILLY: Och Nina från Brå, kan du förstå att människor kan känna just att de är rädda att inte bli trodda eller ... ja, det finns en uppgivenhet, kan du förstå den reaktionen?

NINA: Ja, men tänker att, precis som Cornelia är inne på, att det ligger i utsatthetens natur lite grann att man som individ är van att inte bli tagen på allvar eller van att bli kränkt för den egna personen. Och då är ju ... Steget till att be om hjälp, tänker jag, blir längre.

WILLY: Och Eva som representerar polisen, vad säger du om ... Och det har ju du säkert mött tidigare också, att det finns den här rädslan. Vi var ju inne på det, du och jag, tidigare också, men utifrån vad Nina säger, vad är din reaktion?

EVA: Ja, den där uppgivenheten om att det är ingen mening att anmäla för det händer ändå ingenting, den finns ju tyvärr även för andra brott. Och det är ju särskilt de här ... om vi ska säga bötesbrotten, som man känner så för. Och många hatbrott har ju inte så hög straffskala helt enkelt.

WILLY: Och är det svårt att vända på detta så att man inte känner ... riskerar att som utsatt känna den här uppgivenheten? Är det en lång väg innan det här blir bättre, tror du?

- EVA: Ja, när det gäller det rent straffrättsliga så lämnar jag det därhän. Men det som är verkligen viktigt för oss, det är att vi har ett bra bemötande av de som kommer till polisen. Och särskilt när det gäller hatbrottsoffer. Precis som Nina berättade så finns det ofta en lång historik av kränkning. Man oroar sig för att gå till en myndighet och till polisen och man vill inte bli bemött på ett sådant sätt så att man känner sig nästan kränkt igen.
- WILLY: Och Cornelia från Brottsofferjouren, du måste ju också möta det här. Vad säger människor till dig när du säger ”anmäl” och att det kan finnas en uppgivenhet, vad möter du?
- CORNELIA: Ja, precis, vi möter ju också att folk har ett väldigt lågt förtroende för polisen eller för myndigheter generellt. Men där tänker jag att Brottsofferjouren har en ganska unik roll som en sån här ideell opartisk organisation, att kunna ta kontakt och erbjuda stöd och vara den där kontakten emellan den utsatta och polisen eller vilken annan myndighet det skulle kunna vara.
- WILLY: Nina från Brottsförebyggande rådet, utifrån dina erfarenheter, du jobbar mycket med de här frågorna, tycker du att samhället kan göra mer för att hantera det här ... ja, bättre?
- NINA: Absolut. Och det tänker jag att vi måste göra. Och att vi kan bli ännu bättre på att uppmärksamma och identifiera hatbrott. Och lite grann som Eva var inne på, att bli bättre på att se hur de här ärendena hanteras inom rättskedjan. Och bli bättre på utredningsarbete och lagföring. Och även om en utredning läggs ner av olika skäl, så handlar ju ... alltså, har vi väldigt mycket att vinna på att brottsoffret får ett bra bemötande både hos polisen, rättsvårdande myndigheter, men också Brottsofferjouren, för att det handlar ju om att brottsoffret behöver bli bekräftat utifrån den utsattheten som har förekommit.
- WILLY: Får jag fråga dig, Nina, när du säger att vi måste bli bättre som samhälle på att uppmärksamma de här brotten, konkret vad tänker du på då som behövs?

NINA: På den civila sidan så tänker jag att det finns ganska mycket att arbeta med vad det gäller att bekräfta utsatthet och att våga säga ifrån om man hör eller ser kränkningar på sin arbetsplats, i skolan eller i kollektivtrafiken, att visa på att det är inte okej. Och jag tycker också att vi ser exempel på det även i anmälingsstatistiken, att vi ser att personer faktiskt anmäler till polisen när de ser att någon annan blir utsatt för ett hatbrott, även om de inte känner brottsoffret, utan det är någonting som man ser och man tycker inte att det är okej.

WILLY: Det finns med andra ord en del civilkurage på det här området låter det som.

NINA: Absolut.

WILLY: Eva från polisen, vad säger du om detta?

EVA: Vad samhället kan göra bättre, eller?

WILLY: Ja.

EVA: Ja, att identifiera hatbrott är viktigt därför att många som utsätts vet heller inte att de är utsatta för ett brott, och det är en av anledningarna till att man inte anmäler det. Och om brottsoffren inte själva identifierar de här brotten, då måste samhället hjälpa till och tala om att ”det här är inte okej”.

WILLY: Sociala medier har ju tillkommit på senare år och spelar en ganska stor roll, tror jag, i den här typen av både brott och ändå kränkande yttringar. Vad säger du?

EVA: Sociala medier är ju ett verktyg för att enkelt sprida texter och budskap på internet. Så att den som har skrivit originaltexten kan ju få den delad flera gånger. Men sen är det ju inte säkert att de som läser och delar vidare de här inläggen förstår innebörden av inlägget eller budskapet, att det kan vara brottsligt att sprida det vidare. Hets mot folkgrupp är ju ett sånt brott exempelvis där det i själva brottsbeskrivningen krävs en offentlig spridning. Och där är ju sociala medier ett verktyg.

WILLY: Eva från polisen, sociala medier, ja, det finns ju andra spärrar där. Det är ju tyvärr lättare att skriva rätt hemska saker om människor, som man nog inte skulle drömma om att säga öga mot öga till någon. Vad betyder det här för det vi diskuterar nu?

EVA: Ja, internet fungerar ju som en ekokammare. Så att en dum sak som skrivs sprids och fortplantar sig snabbare än vad man tror. FOI, de har gjort studier på ”vilka är det som hatar?” De där går att ladda ner från deras hemsida, det är ett litet tips. Men då kan man se att ... Man tror kanske inte att den här bilden av den som hatar skulle vara sådan som den faktiskt är. Det är oftast en äldre man, över 40 år, och man också se, när sprids det här hatet? Och då är fredagkvällar en sån där topp. Ungefär vid åttatiden. Och det här citerar jag från mitt minne nu, så att ni får själva kolla upp det i rapporten, men det är ganska intressant att läsa.

WILLY: Cornelia, du som träffar då många ... eller många, vissa brottsoffer utsatta för hatbrott, märker du av att sociala medier har en viktig roll här?

CORNELIA: Absolut. Och där vet vi ju att till exempel ... Det kan vara så att man får trakasserier eller hat online som också återigen känns som ett ringa brott, men för den som är utsatt så är det ju otroligt obehagligt. Och många som blir väldigt, väldigt rädda. De ringer till oss och frågar hur man får skyddad identitet, de vill ta bort sitt namn från dörren för att de är rädda för att gå ut och så vidare. Och det kan ju komma från något ganska litet eller något som man tänker är ... inte oskyldigt, men någonting som sprids på sociala medier från en okänd person kan göra väldigt mycket skada.

WILLY: Och då låter det ju tyvärr som att de som vill göra ont via sociala medier har rätt hyggliga chanser att lyckas, för människor blir rätt så rädda utifrån dina erfarenheter, Cornelia?

CORNELIA: Ja, absolut, det stämmer.

WILLY: Nina, vi ska snart runda av, men jag tänkte fråga dig, det finns ju en del frivilligarbete. Jag tänker till exempel på Nätthatsgranskaren och Juridikfronten. Gör de någon skillnad i hantering av de här frågorna, tror du?

NINA: Framför allt så kan man ju säga att de uppmärksammar förekomsten med spridning av hatbrottsmotiv på nätet, och att det är ett brott som ska anmälas. Men betydelsen av deras aktiviteter har ju inte utvärderats. Men samtidigt så vet vi att ju mer uppmärksammat ett fenomen blir, desto större chans att anmälningsbenägenheten också ökar.

WILLY: Så det kan ändå ... Summa summarum av det du säger, det kan göra en viss skillnad ändå, de här frivilliginsatserna?

NINA: Ja, det kan ju ha ett utbildande syfte på gemene person, men utredningsmässigt vet jag inte. Men det kanske Eva kan svara på.

WILLY: Jag tänkte just bolla det till Eva. Vad säger du utifrån ditt polisperspektiv, gör de någon skillnad, de här?

EVA: Jo, men det gör de ju absolut. De uppmärksammar brotten och anmäler dem. Och det kan vi ju också se i anmälningsstatistiken, att det har ju ökat just den här typen av anmälningar. Och det är ju de här organisationerna som ligger bakom.

WILLY: Nu ska vi runda av, som jag redan har varit inne på. Men jag tänkte från var och en, och Nina får tänka snabbast för du får frågan först, någonting som ni var och en vill att de som lyssnar på denna podd ska ta med sig och fundera lite på när denna podd har klingat ut. Nina, vad vill du skicka med?

NINA: Nej, men jag tänker på att vi måste bli bättre på problematiken kring hatbrott på alla nivåer i samhället. Och att det är viktigt att ta med sig att brott som begås med ett hatbrottsmotiv är inte bara en kränkning mot den enskilda personen, utan det är mot personens väsen, mot mänskliga rättigheter och också ett hot mot demokratin.

WILLY: Tack. Eva från polisen.

EVA: Ja, jag håller fullständigt med Nina i hennes uppfattningar. Men jag tänker att var och en måste börja med sig själva, att det är där vi har absolut störst framgång. Och det är helt enkelt att tänk över hur man själv beter sig. För det som kanske sägs i obetänksamhet kan skada väldigt mycket.

WILLY: Tack Eva. Cornelia, Brottsofferjouren, ett medskick från Cornelia?

CORNELIA: [skratt] Ja, jag håller såklart med både Nina och Eva. Och från Brottsofferjourens håll så vill jag såklart säga att det finns stöd att få. Och det gäller alla som har blivit utsatta för brott och också anhöriga och vittnen. Och man ska inte känna att man är ensam, utan vi finns här för er.

WILLY: Tack. Och med det så ska jag tacka er alla. Nina Forselius, utredare på Brå, Eva Sund, nationella operativa avdelningen, polisen, och Cornelia Johansson från Brottsofferjouren. Tack till er och tack till alla er som har lyssnat på denna podd från Brottsförebyggande rådet.

JOHANNES: Du har hört Snacka om brott från Brå, i dag om hatbrott. Dela gärna podden i sociala medier. Snacka om brott produceras av Copyfabriken. Tack för att du lyssnade, vi hörs igen.